

IN PSALMOS

In Psalmum XXVI (1)

ILLUSTRISSIMO D. D. GASPARI QUIROGA, S. R. E. CARDINALI, ARCHIEPISCOPO
TOLETANO, RERUM FIDEI SUPREMO JUDICI, FR. LUYSIUS LEGIONENSIS
AUGUSTINIANUS. S. P. D.

Res adversas, Quiroga Cardinalis amplissime, vulgo homines in malis ponunt, Stoici in fugiendis numerabant, recte autem instituta ratio disciplinaque christiana in bonis ducit. Non quod acerba et amara, amara et acerba non sint; sed quod aegris amara quae sunt, saepe sint salutaria; aegrotamus autem omnes, laboramusque alii aliis animorum morbis. Sed et saepe accidit, bonis praesertim et Dei amatoribus viris, ut isthaec non solum utilia ipsis sint, sed etiam ut acerba esse desinant, atque adeo ut gustatu atque perpersu dulcia illis et jucunda reddantur: tanta est Christi bonitas atque dulcedo erga eos, qui omnes suas spes in ipso collocant. Quod et ipse, tametsi nullo modo is sim qui nu-

(1) In exemplari: *F. Luyssi Legionensis, Augustiniani, Theologiae Doctoris et Divinorum librorum primi apud Sabanticensis interpretis, in psalmum vigesimum sextum Explanatio.*

merari servis Dei possim, tamen benigne mecum Deo et clementissime agente, expertus in me sum illo meo calamitoso, ut vulgo judicatur, et misero tempore, cum quorundam hominum artibus in suspicionem laesae fidei criminose vocatus, semotus ab hominum non solum sermone et congressu sed etiam aspectu, per quinque fere annos in carcere et in tenebris jacui. Ea, enim, tunc animi quiete atque laetitia fruebar, quam nunc, luci redditus et amicisimorum mihi hominum consuetudine fruens, saepe requiro. Ut mirari satis non possim, quantus in humanis rebus error et deceptio versetur, quamque ab eo quod sunt, pleeraeque res aliae esse credantur. Illa, enim, quae mala esse magna omnes putant, et certe ipsa per se si spectentur sunt maxima; nihil enim eorum, quae, vel animum aegritudine afficiunt, vel corpori molestiam afferunt, ab illa abesse vita putandum est; sed quae mala creduntur maxima, ea expertus sum voluptatibus dulcissimis esse plena. Neque id totum ex eo erat, quod me optimae mentis meae conscientia consolaretur, quamquam et ea me sustentabat plurimum: est, enim, illius magna vis; sed conscientia recta, ut aequo animo feras adversa facit, non autem jucunda ea ut sint efficit. Itaque, leniebat aegritudinem conscientia, sed quod me potissimum consolabatur, neque consolabatur solum, sed et laetitia interdum perfundeat tanta, quantam non queo dicere, vis quaedam bonitatis Dei erat immensa et incredibilis. Qua de vi ac bonitate divina, illo quod dico tempore, dum extare mihi ejus oculi aliquem fructum volo, et legendo assidue atque scribendo a molestis cogitationibus animum avoco, in vicesimum sextum Davidis psalmum quaedam sum commentatus; quae nunc cum relegerem ita me affecerunt, ut ea non inutiliter edi posse censerem; quod item aliis nonnullis visum est. Itaque illa nunc edo. Edo, autem, Cardinalis illustrissime, sub tuo nomine ea de causa, quod per te profecto habeo, ea ut possim edere. Nam cum causa lisque mea, saepe cognosci

coepta, ejus cognitione variis rationibus intermissa et in aliud tempus dilata, ita produci videretur, nemo ut vires aut animi aut corporis mei tanto oneri suffecturas esse speraret, tu ea ut cognosceretur atque terminaretur aequum esse censuisti, cognovisti quae eam ipse per te, et ea cognita atque ejus veritate perspecta, et crimine et suspicione criminis exsolutum, libertatique ac dignitati meae pristinae redditum, me tandem meis meosque mihi restituisi. Quo beneficio nullum majus in hoc genere, neque a bono viro optari debeat, neque qui ipse bonus sit vir, possit cuiquam tribuere, a te certe nihil aliud expectandum fuit, qui tamen si virtutibus sis ornatus omnibus, tamen prae caeteris unam justitiam ita coluisti et adamavisti semper, ea ut te summa integritatis laude commendatum per omnes honorum gradus ad id, in quo es, fastigium evexerit. Quo etiam mihi gratius et honestius fuit absolvi tuo judicio, hoc est, ut ego interpretor, et ut omnes quibus tua est nota virtus: cui, autem, ea sit ignota, quae in clarissima luce et maximarum rerum administrationibus sit semper versata? itaque eo mihi gratius fuit judicio absolvi tuo, id est, judicio, ut omnes norunt, veritate ipsa subnixo, non gratia alicujus oblandito aut expresso. Quare integritas tua innocentiae mihi magnum testimonium reddidit, eademque effecit, licet ut mihi, lucis jam atque vitae libero usu fruenti, hujus generis quaedam edere; eisque edendis et ad te mittendis non solum accepti abs te beneficii memorem me esse ostendere, sed etiam mei memoriam in te renovare. Sed alia alias; nunc huic libello velim pro tua humanitate des locum inter tuos libros, parvo illi quidem, sed quamvis parvo, tamen et multis nominibus tibi a me debito et meae in te summae observantiae omnibus fidem facturo. Vale.

In Psalmum XXVI.

Quamquam hic Psalmus apud Hebraeos ἀνεψύχατος est, id est, sine historiae argumento, tamen, quod e graeca inscriptione colligitur, videtur scriptus a Davide esse quo tempore Saulem fugiebat, atque ea occasione potissimum, quod ad ipsum Ceilae commorantem confugisset Abiatharus sacerdos, ejusdem Saulis et ipse iram et crudelitatem declinans. Nam cum Dogaeus quidam, genere Idumaeus, Saulis Regis libertus, ad ipsum Regem detulisset Nobe in aedibus summi Sacerdotis Achimelechi Davidem versatum, ab eodem fuisse adjutum, et consilio, et armis, et commeatu, ira exarsisse Saul scribitur, et ut sunt Regum in ira praecipitia consilia, Achimelechum ipsum ad se accersitum et cum eo magnum sacerdotum numerum ferro interemisse, et urbem Nobem, ad quam ne suspicio quidem criminis pertinebat, excindi mandasse etiam traditur. Hac igitur ex caede et urbis ruina tanta unus cum evasisset Abiatharus, Achimelechi summi Sacerdotis filius et ipse Sacerdos summus, ad Davidem se contulit secum deferens Ephod. Id autem fuit apud Hebraeos sacrae vestis genus, quo sacerdotes illorum, cum divina responsa requirebant, semper utebantur. Quae res Davidi dubiis in rebus praedio ac salutis fuit. Nam quoties consilia sua explicare ipse non poterat, quod vel imminere sibi aliquod periculum metuebat, vel haerebat in rebus dubiis, oblata sibi sacerdotis et sacrae vestis opportunitate utebatur, et per Abiatharum divinum consulebat oraculum, ejusque admonitu, quae instabant, mala declinabat. Cujus rei experimentum coepit paulo post Abiathari ad ipsum adventum. Opem ferebat David per ea tempora Ceilae Judaeorum urbi, cujus exagro hostes Syri praedas agebant. Id cum Saul cognovisset,

Davidis opprimendi occasionem, cui rei semper studio iminebat, eam optimam arbitratu, comparata militum manu Ceilam versus ire coepit; quod cum incertis rumoribus fama ad Davidem pertulisset, suspicio illi objecta est et metus non levis, num se Ceilani prodituri essent et Sauli tradituri. Qua de re Deum per Abiatharum consulens, cum oraculo didicisset fore, magnum ut vitae periculum adiret, siquidem diutius Ceilae moraretur ob Ceilanorum in ipsum perfidiam, Ceilam mature reliquit.

Igitur in ipso adventus Saulis et copiarum ab ipso comparatarum primo nuntio atque metu, vel certe statim postquam oraculi admonitu laqueos exiit David in quos imprudens se induit, credibile est hunc Psalmum esse confectum, cujus exordia gratulatione de periculo, quod Dei admonitu evaserat, cum tacita quadam et amara hostium suorum irrisione constant, extrema vero in imploranda ac sibi amplius concilianda Dei ope atque gratia ad ea propulsanda pericula, quae restare videbat, versantur. In quo etiam mentio quaedam fit ejus temporis, cum in tabernaculum Dei ex fuga primum se recepit, ibique delituit eo usque quoad se ipse collegit, cujus diei atque facti recens, scilicet, memoria adhuc in illius animo residebat. Cum igitur sanctus David partim laetaretur, quod oraculi admonitu praesens periculum vitavisset, quodque sibi potestas esset Deum, quoties vellet, suo arbitratu rogandi; partim sibi adhuc vehementer metueret ab hostibus suis, quorum quamvis impias manus effugerat, tamen eorundem cruenta odia et insidiae perpetuae, quem tandem exitum habiturae ad extremum essent, pertimescebat; cumque ob eam causam fluctuaret animo alternis et spei et timoris fluctibus agitatus, tandem ab ipsis experimentis fiduciam concipiens Dei auxilium sibi non defuturum, inanes illos et degeneres metus coercuit et, tranquillitate animi ac serenitate constituta, laetus ac bonae spei plenus in has voces prorupit: DOMINUS ILLUMINATIO MEA ET SALUS MEA, QUEM TIMEBO?